

Söderköpings kommun
kommun@soderkoping.se

2022-03-11
1 (22)
Dnr-SI 2021:7472

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Ramunderskolan i Söderköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Ramunderskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. För varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Ramunderskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Arbetet med att följa upp och analysera hur läroplanens jämställdhetsuppdrag omsätts i undervisningen behöver utvecklas så att ändamålsenliga åtgärder vid behov kan vidtas.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningen behöver utvecklas så att eleverna blir mer delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 14 oktober 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 583 01 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2021:7472) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning,

Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn leder och styr det pedagogiska arbetet med ett tydligt fokus på skolans kunskapsuppdrag genom att ge lärarna förutsättningar att samverka och bedriva ett kollegialt lärande. Rektorn säkerställer också att skolans arbets- och förhållningssätt tillämpas och att obehöriga lärare får en planerad introduktion. Vidare följer rektorn upp skolenhetens resultat och undervisningens genomförande men uppföljningen av hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen är begränsad. Rektorn analyserar också resultaten tillsammans med lärarna och beslutar om utvecklingsinsatser och fördelning av resurser för att öka elevernas måluppfyllelse. I analysen framgår dock inte tydligt hur undervisningens genomförande och förutsättningar påverkar måluppfyllelsen. Det pågår även till viss del ett jämställdhetsarbete på skolan men det sker inte samlat och utifrån en systematisk styrning av rektorn.

Ledning och organisation

Rektorn har skapat en ändamålsenlig organisation där kunskapsöverföring, utveckling och lärande står i centrum. När det gäller olika team och arbetsgrupper som arbets- och ämneslag, elevhälsoteam, trygghetsteam och skolenhetens förstelärargrupp, har dessa tydliga roller och mandat. Rektorn uppger i intervjun att skolledningen ser skolenheten som en lärande organisation med ett distribuerat ledarskap där alla känner till sin roll och sitt mandat. Till exempel är lärarna indelade i årskursvisa arbetslag och ett resursarbetslag och arbetslagsledarna är med i skolans ledningsgrupp och har därmed en viktig roll i både beslutstagandet och det efterföljande genomförandet. Enligt lärarna följer arbetslagens möten en fast dagordning utifrån skolledningens styrning samtidigt som det finns goda möjligheter för lärarna att anmäla frågor de vill ta upp. Arbetet i ämneslagen är ännu inte lika etablerat. Enligt rektorn har dock skolledningen utsett ämnesansvariga och haft en genomgång om deras roll. Enligt de beskrivningar lärarna ger framgår ändå att samverkan mellan lärarna pågår inom ramen för ämneslagsmöten. Av granskningen framgår också att organisationens olika roller samspelar med varandra. Till exempel deltar en representant för skolledningen på förutbestämda arbetslagsmöten och leder och deltar i utveckling av undervisningen medan speciallärarna i matematik och svenska deltar i respektive ämneslag. Vidare visar granskningen att rutiner avseende exempelvis frånvaro, anmälan av kränkningar och arbetsgång för extra anpassningar

och särskilt stöd är kända av personalen på skolan. Rektorn och representanterna för elevhälsan beskriver att rutinerna aktualiseras i början av varje läsår genom att bland annat elevhälsan informerar lärarna om detta. När det gäller obehöriga lärare får de en planerad introduktion på skolan. Enligt skolledningen får alla nyanställda lärare en introduktion av skolans rutiner samt behovsanpassat stöd av en av de biträdande rektorerna. Det kan till exempel innebära stöd i att planera undervisningen. De obehöriga lärarna har också en mentor inom det ämne de undervisar i.

Skolan håller på att implementera en tydlig struktur för samarbetet mellan lärarna på skolenheten. I intervjuer beskriver såväl skolledningen som lärarna och representanterna för elevhälsan att mötena ger förutsättningar för lärarna att samarbeta avseende undervisningen. Enligt skolledningen används arbetslagens möten till lärarnas gemensamma arbete med planering och utveckling av undervisningen och lärarna beskriver att ämneslagens möten inrymmer både samplanering och sambedömning men också utvärdering av undervisningen. Under läsåret har även arbetet med nya kursplaner förlagts till ämneslagstiden. Representanterna för elevhälsan beskriver också att de samarbetar med lärarna avseende utveckling av undervisningen. Exempelvis deltar specialläraren i matematik i ämneslagets diskussioner om hur de kan arbeta med olika ämnesområden. Av inkomna dokument framgår också att undervisning i årskursernas ämnen har lagts parallellt för att skapa mer utrymme för lärarnas samverkan.

Rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att utveckla sin kompetens genom kollegialt samarbete. Av inkomna dokument och intervjuer med skolledningen, lärarna och representanterna för elevhälsan framgår att det pågår och tidigare genomförts utvecklingsinsatser med syfte att lärarna och övrig personal gemensamt ska utveckla specifika delar av undervisningen. Några exempel på detta är utformning av gemensam lektionsstruktur, ämnesövergripande samarbeten och metoder för att anpassa undervisningen efter elevernas behov och förutsättningar. Ytterligare en pågående insats är ett motivationsstärkande arbete utifrån en specifik metod som en extern organisation tagit fram. Av inkomna dokument framgår att arbetet främst är inriktat mot att eleverna ska få stärka sin självkänsla och träna sitt självledarskap och ansvarstagande för skolarbetet. Vidare försäkrar sig rektorn om att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen genom den uppföljning som görs av undervisningen och av utvecklingsinsatser. Detta beskrivs mer ingående nedan i samband med beskrivningen av arbetet med uppföljning, analys och förbättringsåtgärder.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn följer upp och utvärderar skolenhetens kunskapsresultat och undervisningens genomförande men uppföljningen av hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen är begränsad. Utvecklingsinsatser och fördelning av resurser har sin grund i en analys av skolans samlade resultat. De förklaringar som ges till resultaten behöver emellertid ha en tydligare koppling till förutsättningarna för och genomförandet av undervisningen.

Av inkomna dokument och intervju med skolledningen framgår att uppföljningen av kunskapsresultat täcker in en bredd av resultatmått. Bland annat bistår huvudmannen med sammanställningar av betygsresultat för till exempel samtliga ämnen, årskurser och klasser. Resultaten följs upp över tid och uppdelat på kön. Enligt skolledningen hämtas även kunskapsresultat uppdelat på elevernas migrationsbakgrund och föräldrarnas utbildningsbakgrund in från officiell statistik. Officiell statistik visar att skolenhetens betygsresultat, i form av andelen elever som når behörighet till yrkesgymnasium och det genomsnittliga meritvärdet, haft en negativ trend de senaste åren och för eleverna i årskurs 9 försämrades måluppfyllelsen märkbart senaste året. Exempelvis var det genomsnittliga meritvärdet (17 ämnen) 231,9 vårterminen 2020 men sjönk till 207,9 vårterminen 2021. Motsvarande värden för genomsnittet för riket visade tvärtom en svag förbättring, från 231,1 till 232,1.

Undervisningen på skolan följs för närvarande upp i olika former med varierande systematik och kontinuitet. Innevarande läsår består skolledningen av en rektor, en tillförordnad rektor, en biträdande rektor samt en tillförordnad biträdande rektor. Samtliga arbetar deltid i olika omfattning i sin funktion och personalansvaret är fördelat på tre av skolledningens representanter. Utifrån förutsättningarna, och under inverkan av pandemin, har inte rektorns uppföljning av undervisningens genomförande gjorts med samma systematik som tidigare. Av de intervjuer som Skolinspektionen genomfört framgår att rektorns uppföljning vanligen genereras av flera informationskanaler, vilket ger rektorn en god bild av undervisningens kvalitet. Bland annat uppger elevhälsans representanter att de före pandemin observerade skillnader i lärarnas arbete, vad som fungerade väl för olika klasser, och om lärarna följde den gemensamma lektionsstruktur som implementerats på skolenheten. För närvarande genereras information om undervisningen till skolledningen till exempel via tf biträdande rektorns funktion som pedagogiskt stöd för lärarna. Vidare uppger skolledningen och lärarna att undervisningen tas upp på medarbetarsamtalen och att rektorn och tf rektorn gör klassrumsbesök. Av intervju med skolledningen framgår att en viss uppföljning av hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen sker genom dialog med eleverna på mentorstiden och att information därifrån når

skolledningen via arbetslagen. En systematisk uppföljning, inom ramen för kvalitetsarbetet, sker emellertid inte.

Av granskningen framgår att rektorn har etablerat en funktionell struktur för att tillsammans med lärarna analysera skolenhetens resultat och identifiera utvecklingsområden. Skolledningen genomför årligen så kallade resultatdialoger med varje ämneslag. Utifrån det underlaget gör skolledningen en gemensam analys och beslutar om vilka insatser som ska genomföras. Dessa dokumenteras i skolenhetens verksamhetsplan. De åtgärder som genomförs motiveras dock inte tydligt utifrån en analys av vad i förutsättningarna för, och genomförandet av, utbildningen som påverkar och orsakar elevernas måluppfyllelse. I Ramunderskolans resultatredovisning 2020-2021 anges till exempel att elevernas motivation enligt enkätresultat är fortsatt låg trots insatta åtgärder. Enligt inkomna dokument och intervjuer med skolledningen är exempelvis den motivationsstärkande insatsen och en åtgärd att alla lektioner ska innehålla någon form av rörelse kopplade till detta. Några tydliga förklaringar till vad som orsakar låg motivation hos eleverna framgår dock inte av inkommen dokumentation eller av intervju med skolledningen. Skolledningen motiverar det motivationsstärkande arbetet med att problematiken har identifierats via enkätresultat och vad forskning lyfter fram som viktigt för elevernas lärande. För att ytterligare öka utvecklingsinsatsernas träffsäkerhet kan, enligt Skolinspektionens mening, analyserna fördjupas genom att resultat och måluppfyllelse mer tydligt kopplas till undervisningens genomförande samt personella och materiella förutsättningar.

Rektorn fattar i samråd med elevhälsan beslut om hur resurser ska fördelas för att möta de behov som finns på skolan. Enligt inkommen dokumentation och intervjuer med skolledningen och representanter för elevhälsan framgår att elevhälsoteamet är det forum där beslut tas om resursfördelning utifrån elevernas behov. På skolan finns till exempel tillgång till två så kallade pedagogassistenter i varje årskurs som fördelas till olika klasser, bland annat utifrån överlämningar från årskurs 6 till 7. Skolledningen uppger också att de utöver fördelning av pedagogiska assistenter och specialpedagogiskt stöd även söker medel från kommunen utifrån enskilda elevers behov av särskilt stöd.

Jämställdhetsarbete

Det pågår till viss del ett jämställdhetsarbete på skolan men det sker inte samlat och utifrån en systematisk styrning av rektorn. Resultat, som till exempel elevernas kunskapsresultat och anmälda fall av kränkande behandling, följs upp på ett sådant sätt att könsmönster kan uppmärksammas. Det förekommer också ett arbete för att motverka könsmönster som begränsar elevernas val av utbildning och framtida yrken.

Studie- och yrkesvägledaren beskriver till exempel att hen har diskussioner om könsstereotypa yrkesval med eleverna. Det finns dock skillnader i skolledningens och lärarnas beskrivningar av i vilken utsträckning det pågår ett medvetet och gemensamt jämställdhetsarbete på skolan. Skolledningen berättar att gemensamma strategier för att ta upp jämställdhet i undervisningen diskuteras på arbetslagsmöten tillsammans med andra diskrimineringsgrunder och det tas upp i samband med att man väljer vilket material som ska användas i undervisningen. Lärarna beskriver däremot inte några skolgemensamma insatser för att gestalta och förmedla jämställdhet i undervisningen, utan mer att jämställdhet kommer in automatiskt via det centrala innehållet i vissa ämnen. Enligt lärarna har de inte heller tagit del av kompetensutveckling inom området. Vidare uppger skolledningen att jämställdhetsaspekter finns med i det motivationsstärkande arbetet samt på vissa av skolans temadagar. De exempel på detta som anges under intervjun har dock snarare inriktning på jämlikhet och alla människors lika värde än på lika förutsättningar och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Till exempel tar den planerade temadagen om förintelsen upp frågor om jämlikhet. Utifrån den bild som lärare ger av skolans jämställdhetsarbete finner Skolinspektionen att rektorns styrning av arbetet behöver tydliggöras.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Arbetet med att följa upp och analysera hur läroplanens jämställdhetsuppdrag omsätts i undervisningen behöver utvecklas så att ändamålsenliga åtgärder vid behov kan vidtas.

Skolinspektionen bedömer att skolans jämställdhetsarbete behöver utvecklas och bli en del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Det pågår till viss del ett jämställdhetsarbete på skolan men det sker inte samlat och utifrån en systematisk styrning av rektorn.

Av Lgr 11, avsnitt 1, framgår bland annat att skolan ska verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för alla människor, oberoende av könstillhörighet. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska

könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor. Av avsnitt 2.1 framgår vidare att läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter, samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Läraren ska också planera och genomföra undervisningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete följa upp och analysera hur lärarna i sin undervisning arbetar utifrån läroplanens jämställdhetsuppdrag. Vidare kan rektorn och personalen analysera eventuella könsmönster som synliggörs i anmälningar om kränkande behandling och som framkommer i elevhälsans arbete. Även uppföljning av kunskapsresultat och lärarnas bedömning och betygssättning kan ge insyn i jämställdhetsarbetet på skolan. Genom att följa upp och analysera hur jämställdhetsperspektivet genomsyrar undervisningen kan rektorn tillsammans med personalen identifiera utvecklingsbehov och fatta beslut om insatser för att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, får samma möjligheter att lyckas i skolan.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att undervisningen huvudsakligen genomförs utifrån en tydlig struktur. Om lärarna ytterligare kan tydliggöra undervisningens syfte för eleverna kan det bidra till att öka elevernas motivation för skolarbetet. Vidare är undervisningen varierad, olika arbetsformer används och eleverna får ett aktivt lärarstöd. Lärarna arbetar på olika sätt för att visa att de har höga förväntningar på eleverna och för att motivera dem i undervisningen. Undervisningens innehåll och arbetssätt är till övervägande del anpassade till aktuell elevgrupp samt ger eleverna utmaningar på olika nivåer och möjligheter att reflektera

över sitt lärande. Elevernas delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen är dock begränsad.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen genomförs huvudsakligen utifrån en tydlig struktur men det finns behov av att ytterligare tydliggöra mål och syfte med undervisningen för eleverna. Av inkommen dokumentation och intervjuer med skolledningen, representanter för elevhälsan och lärarna framgår att det har genomförts ett arbete på skolenheten med att skapa och implementera en gemensam struktur för lektionerna. Enligt lärarna innebär det bland annat att det finns gemensamma rutiner för hur lektionerna ska startas och avslutas. Till exempel kan lektionerna inledas med att läraren återkopplar till vad de gjorde föregående lektion i ämnet. Läraren ska också förmedla start- och sluttid för lektionen samt syftet med lektionsarbetet. Vid slutet av lektionen ska läraren avrunda med något sammanfattande moment, till exempel en så kallad "exit ticket", det vill säga någon form av kontroll i slutet på lektionen för att ta reda på vad eleverna har lärt sig eller behöver hjälp med. Av observationerna framgår att strukturen används av lärarna, dock inte på alla lektioner. Ingen av lärarna gjorde exempelvis någon form av sammanfattande avslut av lektionen. När det gäller lektionernas eller arbetsområdenas mål och syfte beskriver lärarna hur de förmedlar det till eleverna på olika sätt. Eleverna uppger dock att lärarna berättar vad de ska göra på lektionerna men att de sällan pratar om varför de ska lära sig olika saker. Utifrån det eleverna berättar vill Skolinspektionen framhålla vikten av att för eleverna tydligt klargöra kopplingen mellan vad de ska göra på lektionerna och de kunskaper och förmågor eleverna ska utveckla samt varför de ska lära sig dessa saker. Det kan bidra till att eleverna upplever lektionsarbetet mer meningsfullt och motiverande men även till att eleverna blir mer delaktiga i undervisningen.

Undervisningen är varierad med olika arbetsformer och arbetssätt och lärarna ger eleverna ett aktivt och kontinuerligt stöd under lektionerna. Av såväl intervjuer med lärare och elever som av observationer framgår att undervisningen varierar med förmedlande och interaktiv undervisning i helklass, grupparbeten och enskilt arbete. Lärare ger också exempel på hur olika arbetssätt som arbete med film, "podcast" eller skriven text kan användas för att skapa både valmöjligheter och variation i elevernas arbete. Vidare framgår att lärarna ger eleverna stöd genom att se till att de förstår och kommer igång med sina arbetsuppgifter genom instruktioner i både helklass och genom enskilda samtal. Observationerna visar också att lärarna fångar upp elevernas frågor och resonerar till exempel med eleverna om nya begrepp.

Motivation och anpassning

Lärarna arbetar på olika sätt för att stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Av inkomna dokument och intervjuer med skolledningen, lärarna och representanter för elevhälsan framgår att arbetet med att stärka elevernas studiemotivation är ett prioriterat mål för verksamheten inom skolenheten. Flera insatser är kopplade till det. Ett pågående utvecklingsarbete syftar till att öka elevernas motivation utifrån en specifik metod som en extern organisation tagit fram. Lärarna exemplifierar arbetet med att de gör övningar i arbetslaget som de sedan också genomför med eleverna. Vid lektionsstarten kan de till exempel visa en bild som väcker elevernas nyfikenhet och diskutera syftet med bilden tillsammans med eleverna. Ämnesövergripande undervisning är också ett pågående arbete för att sätta kunskaper i ett sammanhang och på så sätt stimulera eleverna i lektionsarbetet och rörelsepauser läggs in i undervisningen för att underlätta för eleverna att bibehålla koncentrationen. För att eleverna ska känna självförtroende och motivation beskriver lärarna att de utifrån det centrala innehållet och de angivna målen för varje område pratar med eleverna om syftet med vad de gör i skolan och att alla förväntas göra sitt bästa. En annan strategi att visa höga förväntningar på eleverna är enligt lärarna att ge eleverna tydlig positiv återkoppling på det de gör. Flera exempel på detta observerades också, bland annat då en lärare fick en elev, som ansåg sig vara färdig med uppgiften, att arbeta vidare genom att läraren ställde kompletterande frågor till eleven om uppgiften. Enligt eleverna visar lärarna att de tror på elevernas förmåga att lära genom att säga att de vet att eleverna kan och genom att uppmana dem att arbeta på.

Det pågår ett medvetet arbete på skolan med att utveckla undervisningen så att den anpassas utifrån elevernas behov och förutsättningar. Föregående år genomfördes en fortbildningsinsats för alla lärare avseende differentierad undervisning. Lärarna beskriver att den differentierade undervisningen innebär att utmana elever utifrån deras individuella förutsättningar, exempelvis genom att förbereda uppgifter på olika nivåer. I till exempel ämnet idrott och hälsa lägger läraren tillsammans med eleverna aktiviteter i olika svårighetsgrad så att alla elever ska kunna delta på ett tryggt sätt. Vidare beskriver både lärare och elever att lärarna anpassar arbetsformer och uppgifter utifrån elevers eller klassers kunskapsnivå. Eleverna berättar bland annat att lärares upplägg av lektioner kan variera utifrån hur kunskapsnivån är i olika klasser. I klasser där kunskapsnivån är lägre i något ämne är det mindre enskilt arbete. Eleverna berättar också att om någon uppgift är för lätt så kan de få svårare uppgifter av läraren men det skiljer sig dock åt mellan olika ämnen. Även från observerade lektioner finns exempel på lärares anpassning av undervisningen. En lärare hade exempelvis förberett ytterligare träning på begreppsförståelse på grund av att eleverna föregående lektion

haft svårt för det. Även personal inom elevhälsan är delaktiga i arbetet med att utmana elever på den nivå de befinner sig.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande
Undervisningen ger på flera sätt eleverna möjlighet att reflektera över och ta ansvar för sitt eget lärande. Av inkomna dokument och intervju med skolledningen framgår att det motivationsstärkande arbetet som beskrivits tidigare även syftar till att eleverna får träna sitt självledarskap och ansvarstagande för skolarbetet. Lärarna ger flera exempel på hur de gör för att eleverna ska få ta ansvar för sitt eget lärande. Undervisning om studieteknik är ett sätt. Enligt lärarna tar de upp studieteknik med eleverna vid gemensamma uppstarts dagar för läsåret men också kontinuerligt i varje ämne. Granskningen visar också att eleverna får möjlighet att välja olika strategier i sitt lärande. Enligt lärarna sker det till exempel genom att eleverna erbjuds olika sätt att arbeta. Eleverna kan också få möjlighet att anpassa uppgifter utifrån sina egna förutsättningar genom att till exempel i ämnet slöjd få välja att göra arbeten med högre kvalitet för att utmana sig själv. När det gäller elevernas möjlighet att själva reflektera över det egna lärandet och den egna prestationen uppger lärarna att eleverna ges tillfälle till det i samband med avslutade arbetsområden, lektioner eller moment i undervisningen. Eleverna får då reflektera över vad och hur de har lärt sig och vad de och läraren kan ta med sig till kommande undervisning. I till exempel matematik kan eleverna få en uppgift att lösa som eleven sedan själv får rätta utan att behöva jämföra sig med andra. Den bild eleverna ger är dock att det varierar i vilken utsträckning de får reflektera kring sin kunskapsutveckling. Några elever beskriver att de gör det genom bedömningsmatriser där lärarna kommenterar hur eleverna ligger till i ett ämne. Inför utvecklingssamtal kan de även få bedöma sina förmågor i olika ämnen och skriva in det i matriserna. Därutöver förekommer det enligt eleverna att lärare i början av ett arbetsområde går igenom och diskuterar vad som krävs för olika betygsnivåer. Andra elever beskriver däremot att de främst får återkoppling på vad de hittills har utvecklat och vad de behöver utveckla vidare för att nå kunskapskraven när betygen diskuteras vid slutet av terminen men att vissa lärare även ger skriftliga omdömen efter ett prov.

Elevernas möjligheter att ta aktiv del i planeringen och utvärderingen av undervisningen är begränsad. Både lärarna och eleverna ger visserligen exempel på hur eleverna får inflytande över undervisningen genom att själva få anpassa uppgifter utifrån sina förutsättningar eller att eleverna får välja mellan olika arbetssätt och arbetsformer, men det varierar mellan olika ämnen i vilken utsträckning det förekommer. Det gäller även elevernas möjligheter att ge synpunkter på hur undervisningen genomförs med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Enligt eleverna får de sällan eller aldrig ge synpunkter på undervisningen. Detta är i

linje med Skolinspektionens elevenkät vårterminen 2021 där eleverna i årskurs 9 angav lågt värde på frågeområdet delaktighet och inflytande. På till exempel påståendet "Vi elever har inflytande över undervisningens innehåll" angav 69 procent av eleverna som svarade på enkäten att det stämde dåligt eller inte alls. Motsvarande värde för genomsnittet för samtliga elever som deltog i enkätomgången var 48 procent. Enligt lärarna har de diskuterat resultatet och en orsak till resultatet uppges vara att de för närvarande inte har något gemensamt arbete kring detta. Behovet av att öka elevernas känsla av delaktighet har dock tidigare identifierats på skolenheten. I skolenhetens verksamhetsplan 2021-2022 uttrycks att elevernas känsla av delaktighet i utformningen av undervisningen ska ökas genom att erbjuda eleverna olika val.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Undervisningen behöver utvecklas så att eleverna blir mer delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Skolinspektionen bedömer att arbetet med elevernas inflytande över utbildningen behöver utvecklas genom att förbättra elevernas möjligheter att delta i planering och kontinuerlig utvärdering av undervisningen. För närvarande varierar graden av elevernas delaktighet och formerna för den mellan olika lärare. Även om skolenheten själv identifierat behovet av att öka elevernas känsla av delaktighet, saknas för närvarande ett gemensamt arbete med att öka elevernas möjligheter till reellt inflytande på undervisningen.

Av 4 kap. 9 § skollagen framgår att elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Av läroplanen för grundskolan, avsnitt 2.3, framgår att ett av skolans mål med utbildningen är att varje elev successivt utövar ett allt större inflytande över sin utbildning och det inre arbetet i skolan. Vidare framgår bland annat att lärarna ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder. Läraren ska också tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar att undervisningen utvecklas så att lärarna i högre grad låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen och mer systematiskt utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna. Eleverna kan

exempelvis bidra med idéer på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Vissa ämnen anses ibland av lärare vara så styrda av kurs- och ämnesplaner att det inte finns något utrymme för elevernas inflytande. Forskning visar dock att exempelvis samma matematikkurs i realiteten genomförs på många olika sätt av olika lärare, trots samma obligatoriska innehåll.¹ Även i sådana ämnen där friutrymmet är något mindre än i andra behöver lärare och elever tillsammans resonera kring vad i det centrala innehållet som ska betonas, vilka arbetsformer som lämpar sig bäst för att utveckla dessa kunskaper och hur det ska redovisas. Skolinspektionens erfarenheter är att lärare som involverar eleverna tidigt i sin planering lyckas bättre att få eleverna att uppleva att de har inflytande.² Vidare rekommenderar Skolinspektionen att eleverna kontinuerligt får utvärdera undervisningen så att lärarna kan använda detta underlag som utgångspunkt för vidare planering och utveckling av undervisningen.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att det pågår ett aktivt och medvetet arbete på skolan för att skapa en trygg miljö och studiero. Elevernas upplevelse av trygghet och studiero följs regelbundet upp och förbättringsåtgärder vidtas. Det finns ett samlat arbete kring trygghet och studiero där elever och lärare gemensamt arbetar för att skapa en lugn och trygg studiemiljö.

¹ Hjelmér, C. (2012). *Leva och lära demokrati? En etnografisk studie i två gymnasieprogram*, Doktorsavhandlingar i pedagogiskt arbete, 50, Umeå: Umeås universitet, s 131 ff.

² Skolinspektionen (2018). *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen*, Tematisk kvalitetsgranskning.

Trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa en trygg miljö på skolenheten. Av inskickat material samt av intervjuer med såväl representanter för elevhälsan som skolledningen och lärare framgår att arbetet bedrivs utifrån ett gemensamt förhållningsätt. En förstelärare på skolan med särskilt ansvar för likabehandling har påbörjat ett årshjul för det trygghetsskapande arbetet och det finns formulerade mål om att öka elevernas skolnärvaro och tryggheten på skolan. Arbetet och de insatser som genomförs har sin grund i en analys av såväl kommungemensamma enkäter, Skolinspektionens elevenkät som av information från elever. Elevernas uppfattning inhämtas förutom via enkäter också genom elevrådet, skolans kamratstödande verksamhet och genom skyddsronder där representanter för eleverna deltar. Av intervjuer med skolledningen, lärare, representanter för elevhälsan och elever framgår att läget på skolan avseende trygghet vid granskningstillfället var ganska bra. Av Skolinspektionens elevenkät från vårterminen 2021 framgår emellertid att resultaten för Ramunderskolan ligger lägre än genomsnittet för riket avseende trygghet. Av Ramunderskolans elever i årskurs 9 som besvarade enkäten uppgav 28 procent att de instämde helt med påståendet "jag känner mig trygg i skolan". Motsvarande värde för genomsnittet för samtliga skolor som deltog i enkätomgången var 42 procent. Skolenhetens resultat vad gäller detta påstående är också lägre än förra gången Skolinspektionens enkät genomfördes, vårterminen 2018. Även den kommungemensamma enkäten som genomförs på skolan visar resultat som är i linje med de från Skolinspektionens enkät. Skolledningen uppger att den analys de gjort av enkätresultaten visar att de är kopplade till ett antal specifika omständigheter och förutsättningar som var aktuella föregående år.

Av intervjuer med skolledningen och av inskickat material framgår att trygghetsskapande åtgärder vidtagits med utgångspunkt i analysen. Exempel på detta är att korridorer och omklädningsrum identifierats som potentiellt otrygga områden och insatser har vidtagits i form av schemaomläggningar för att minska trängsel. En tidigare befintlig satsning på trygghetsskapande lärarassistenter, vilket är en resursperson med ansvar för att arbeta med trygghet och närvarofrämjande insatser, bedöms ha fallit väl ut och skolan har beviljats resurser från förvaltningen för att utöka insatsen med en ytterligare tjänst.

Av inskickat material och intervjuer med skolledning, lärare och representanter för elevhälsan framgår att det finns rutiner för hur arbetet mot kränkande behandling ska bedrivas på skolan. Dessa rutiner aktualiseras rutinmässigt för skolans personal på studiedagar i början av läsåret. Till exempel framgår av rutinen hur personalen ska agera genom att dels aktivt stoppa ett pågående skeende samt dokumentera och rapportera händelsen. Inom ramen för arbetet med skolans plan mot kränkande

behandling har en uppföljning kring kränkningarnas karaktär också genomförts. Denna visar att de kränkningar som sker mellan elever oftast är verbala samt äger rum i korridorer, klassrum och på sociala medier. Det konstateras dock att inga kränkingsanmälningar gjorts för händelser som skett vid omklädningsrum trots att den miljön upplevs som otrygg av eleverna.

Studiero

Det finns ett samlat arbete för att skapa studiero i undervisningen på skolenheten. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och skolledningen framgår att det finns en process för arbetet med att skapa studiero som styrs av skolledningen. En del i processen är en gemensam struktur för undervisning som används som stöd i arbetet med att skapa studiero, vilket även beskrivs under området undervisning ovan. Exempel på hur det gemensamma förhållningssättet ger avtryck i undervisningen framgår av Skolinspektionens observationer där eleverna bland annat lämnar in mobiltelefoner innan lektionen, står vid sin plats inför lektionsstart och hälsas välkomna av läraren. Även vid lektioners avslut står eleverna vid sina platser och går ut när det är lugnt. Vidare förklarar skolledningen att gemensamma regler förankras hos lärare genom att lärarna, bland annat i samband med ämneslagsmöten, diskuterar hur mötena ska gå till och vilka regler som gäller för dessa. Lärarna ska på samma sätt göra eleverna delaktiga i utformningen av klassrumsregler och korridorsregler. Lärarna beskriver att de diskuterar gemensamma förhållningsregler för undervisningen med eleverna på klass- och elevråd. Eleverna å sin sida uppfattar inte att de är delaktiga i utformningen av dessa regler. Skolinspektionen vill därför framhålla vikten av att lärarna tydliggör för eleverna på vilket sätt eleverna har möjlighet att utöva inflytande över studiemiljön.

Av intervjuer med lärare framgår att det finns ett främjande och förebyggande arbete för att skapa studiero. Bland annat uppger lärarna att det finns en medvetenhet om vikten av att vara en tydlig ledare, god förebild och att genom sitt bemötande skapa ett tillåtande klimat i undervisningen. Av Skolinspektionens observationer framgår också att lärarna arbetar aktivt med att stödja, svara på frågor och vid behov vidta ändamålsenliga åtgärder för att upprätthålla studiero. Vidare uppger eleverna att lärarna har gemensamma ordningsregler och samma inställning till vad som präglar en god studiemiljö, till exempel vilken ljudnivå eller vilka störande aktiviteter som inte är tillåtna i klassrummen. Representanterna för elevhälsan uppger att de aktivt följer upp arbetet med studiero genom att till exempel fråga eleverna i samband med skolsköterskans enskilda elevhälsosamtal. Av intervju med skolledningen framgår också att rektorn följer upp studieron genom bland annat klassrumsobservationer.

När det gäller upplevelsen av studiero uppger såväl elever som lärare och representanter för elevhälsan i intervjuer att lektionerna generellt sett präglas av studiero. Skolinspektionens enkät som besvarades av elever i årskurs 9 vårterminen 2021 indikerar också att studieron har förbättrats under det senaste läsåret. På påståendet "jag har studiero i skolan" svarade 51 procent av de elever på Ramunderskolan som besvarade enkäten att det inte stämmer alls alternativt stämmer ganska dåligt. Motsvarande värde för samtliga deltagande elever i årskurs 9 var 32 procent. Av intervjuer med representanterna för elevhälsan och skolledningen framgår att de känner till resultaten och har analyserat orsakerna till dessa samt därefter vidtagit åtgärder. En orsak till de låga resultaten uppges vara att den gemensamma lektionsstrukturen inte var implementerad vid tillfället då Skolinspektionens enkät genomfördes.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn ger lärarna goda förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg. Det sker dels genom att rektorn följer upp och analyserar orsaker till eventuella avvikelser i lärarnas omdömen och betygssättning, dels genom att rektorn ger lärarna möjlighet att använda olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar.

Uppföljning och analys av betyg

Rektorn följer kontinuerligt upp och analyserar betygen för att säkerställa att betygen är så likvärdiga som möjligt. Av intervju med rektorn och tf rektorn framgår att skolledningen, med stöd av barn- och utbildningsförvaltningen, gör en samlad analys för hela skolenheten och lärarna gör det för respektive ämne. Skolledningen undersöker om det finns omotiverade avvikelser i lärarnas betygssättning genom jämföra betygen ur olika perspektiv, till exempel mellan lärare, klasser och ämnen. Ett av de exempel på avvikelse som rektorn och tf rektorn delger avser användningen av olika betygsteg. I ett ämne var det föregående år få elever som fick de högre betygen. Under resultatdialogen diskuterades detta med ämneslaget och lärarna har därefter gjort förändringar i sitt sätt att arbeta och skolledningen följer upp effekterna av

arbetet. I samband med att arbetslagen stämmer av elevernas kunskapsutveckling under terminen, följs även likvärdigheten i lärarnas bedömningar upp. Vid dessa tillfällen deltar också en representant för skolledningen. I det sammanhanget kan det till exempel framgå att en lärare ger de elevgrupper hen undervisar jämförelsevis låga betyg. Enligt både lärare och skolledningen tas bedömning och betygssättning upp på medarbetarsamtal i de fall det finns behov av det.

Av inkomna dokument och intervjuer med skolledningen och lärare framgår vidare att diskrepans mellan resultat på nationella prov och ämnesbetyg följs upp och diskuteras i olika forum. I mallen för ämneslagens resultatanalyser finns frågan om eventuella avvikelser med och det diskuteras sedan under resultatdialogerna. Enligt skolledningen ger lärarna då välgrundade förklaringar till avvikelserna. Ett exempel som nämns vid intervjun är att förklaringen till varför betygen avvek positivt i relation till de nationella provbetygen var att eleverna deltog i lovskola efter att de nationella proven genomfördes. Även betygsresultat utifrån kön och elevers socioekonomiska bakgrund ingår i underlaget för analys av likvärdig betygssättning och uppmärksammas enligt rektorn i de fall resultat avviker på något sätt. Även om intervjuer visar att lärare och skolledning diskuterar eventuella risker med att flickor och pojkar bedöms olika vill Skolinspektionen framhålla möjligheten att ytterligare fördjupa den diskussionen. En utgångspunkt kan vara att undersöka i vilken utsträckning flickors respektive pojkars ämnesbetyg avviker från deras resultat på nationella prov i olika ämnen. Av nationell statistik framgår flera exempel på relativt stora skillnader i det avseendet. Vårterminen 2019 när de nationella proven senast genomfördes fick till exempel 38 procent av pojkarna i årskurs 9 lägre slutbetyg i engelska i jämförelse med det nationella provbetyget. Motsvarande värde för flickorna var 19 procent.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Rektorn ger lärarna goda förutsättningar att kvalitetssäkra sina betyg och ser till att lärarna använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Organisationen med ämneslag ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning. Lärarna har i de flesta ämnen tagit fram årshjul för arbetet i respektive ämneslag där även tid för sambedömning ingår. Skolledningen, lärarna och inkomna dokument ger en samstämmig bild av att lärarna kontinuerligt samarbetar kring bedömning och även tar fram bedömningsmatriser för respektive ämne. Vidare nämner lärarna att sambedömning även förekommer inom ramen för arbetslagen och enligt inkomna dokument innebär ämnesövergripande projekt tillfällen till samtal om bedömning och betygssättning över ämnesgränserna. Under innevarande läsår leder också en av skolans förstelärare ett arbete med att implementera de nya kursplaner som ska gälla från och med höstterminen 2022. Enligt tf rektorn och lärarna har

lärarna gått igenom innehållet i kursplanerna, tolkat kunskapskraven och i de flesta ämnen arbetat med gemensamma bedömningsuppgifter. Av inkomna dokument och intervjuer med skolledningen och lärarna framgår att skolenheten har rutiner som bidrar till likvärdig bedömning av de nationella proven. Lärarna på skolan, och i hela kommunen, får avsatt tid för gemensam bedömning av proven. Under perioden då de nationella proven inte har genomförts har skolan i stället använt Skolverkets bedömningsstöd och gamla nationella prov för att kvalitetssäkra betygssättningen.

På Skolinspektionens vägnar

Eleonor Duvander
Beslutsfattare

Anders Berggren
Föredragande

I handläggningen av ärendet har även utredarna Sarah Vinterlycka, Albin Hultman och Christoffer Martinell medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 4 lektionsobservationer
- 3 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektorn, tf rektorn, biträdande rektorn och tf biträdande rektorn.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket och intervjuerna på distans för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektor leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov

och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 17 januari 2022 och genomförde intervjuer på distans mellan den 18 och 21 januari 2022. Besöket genomfördes av Anders Berggren och Albin Hultman. Vid intervjuer på distans har även Sarah Vinterlycka och Christoffer Martinelle deltagit.

Ramunderskolan är en kommunal skola i Söderköpings kommun med undervisning i grundskolans och grundsärskolans årskurser 7-9. Grundsärskolan omfattas inte av granskningen. Skolenhetens arbete leddes vid tidpunkten för Skolinspektionens granskning av en deltidsarbetande rektor samt en tillförordnad rektor.

Ramunderskolan har 53 lärare organiserade i årskursvisa arbetslag samt ett resursarbetslag. Läsåret 2021/2022 får cirka 450 elever sin utbildning i grundskolan vid skolenheten.